

זבחים דף יג

עניין: רבי עקיבא, כל הפורש ממך כפורש מחיינו

מהר"ל נתיב התורה פט"ו

כאשר האדם סר מן התורה, אין צורך לפרש ולבאר עונשו, שהוא מניח הדבר שהוא חיינו ואורך ימיו כמו שאמר כי הוא חייך ואורך ימך:

רמב"ם פ"ז מהלכות רוצח

א תלמיד "שגלה לעיר מקלט מגלין רבו עמו שנאמר וחי, עשה לו כדי שיחיה וחי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין. וכן הרב שגלה מגלין ישיבתו עמו: **ב** עבד שגלה לעיר מקלט

משאת מלך מהדו"ג

פרשת שופטים

ועי' ברמב"ם ריש פ"ז מרוצח ושמ"ג שהוסיף למאמר הגמ' וחיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא ת"ת כמיתה חשובין. ולפי"ז י"ל דדוקא לענין ת"ת נאמר זאת כמוש"כ הרמב"ם דכמת הוא חשוב ולא דרשו וחי ענין חיותא, אלא ענין חיים ממש לדרש זה, והטעם הוא לפי שבלא ת"ת הרי הוא כמת, וכ"מ להמנ"ח בקומץ המנחה שדקדק כן דדוקא משום דכמת הוא חשוב, ועי' ברדב"ז סי' תשע"ב דכתב דמלך אינו גולה דהרי יצטרכו להגלות עמו כל הכבודה וכל ישראל משום וחי, ולפי"ד אינו כן כיון דאין ענין וחי חיותא אלא ענין חיים וזה רק שייך לענין ת"ת כמוש"כ ולא חיותא דמלך.

וח"א העירני במש"כ הרמב"ם דחיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא ת"ת כמיתה חשובין מהמבואר בזבחים (יג). אמר ר"ט אקפח את בני אם לא שמעתי להבחין הפרש בין קבלה לזריקה ואין לי לפרש אמר ר"ע אני אפרש כו' א"ל ר"ט העבודה אם הטית ימין ושמאל אני שמעתי ואין לי לפרש אתה דורש ומסכים לשמועה בלשון הזה א"ל עקיבא כל הפורש ממך כפורש מחיינו.

תפארת שלמה פרשת וישב

זזה שהיה כוונת יוסף לטובתם ולא מפני התנשאות עליהם חלילה רק למען החיש טובתם, ולו שמעו ויחלו לקבל עול מלכותו אז יכול להיות גאולה שלימה, כמו שנאמר ויוסף בן שבע עשרה שנה, עולה בגימטריא טו"ב אמרו לנדיק כי טוב (ישעיה ג, י), אך מפני כי הלכו לרעות את עצמן, כאשר זה היה גם כן טעות קרת שאמר כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשאו וגו' (במדבר טז, ג), ובאמת לא כן היה רצונו יתברך שמו אף אמנם כולם קדושים אדרבא לזה הם צריכים למשה רבינו שיהיה המנהיג כדי שילכו והשפעות על ידו, כמו שאיתא (זוה"ק פ' נשא דף קכ"ז ע"ב) אלא רבי שמעון בן יוחאי באדרא רבא, שהיה יושב עמם ומלווה לתלמידיו שיאמרו כל אחד דברי תורה לפניו כמו שאמר פתח ר' אבא וכדומה, לכן תלמידיו של רבי עקיבא אמרו כל הפורש ממך כפורש מן החיים (קידושין ס"ו ע"ב), כי כל החיים שלהם היה על ידו הן השפעות החכמה ועניני עולם הזה גם כן.

וי"לבו אחיו לרעות את כלי אציהם בשכס. פרש"י שלא הלכו אלא לרעות את עצמן. הענין בזה יבאר על פי הידוע גדול מעלת י"ב שצטיי"ה שהם נגד י"ב צרופי הוי"ה צרוך הוא, ולכל אחד מהם היה לו עבדות לכבוד שמים לפי דרכו והלכו בקדוש, כמו שנאמר הלא אחיך רועים בשכ"ס ר"ת "צרוך" שם "כבוד" מלכותו. וזהו יש להבין טעות השבטים שהיה עולה בדעתם לרעות את עצמן, פי' שהם רועים בעצמן ואינם צריכים לרב ומנהיג כי כולם קדושים ועוזדים בצור צרוך הוא בכל לבנם.

זזה הרמז בחלומי של יוסף והנה אנה מאלמים אלומים בתוך השדה והנה קמה אלומתי וגו' ותשתחוין לאלומתי, שהיה מרמז להם אף כי המה כולם קדושים אף על פי כן הם צריכים לו להיות להם לראש ולמנהיג כי הוא נגד כל ההשפעות בחינת נדיק יסוד עולם (משלי י, כה), כי כן היה כוונת הצריחה שיהיה בכל דור נדיק יסוד עולם, אור זרוע לנדיק ולישרי לב שמחה (תהלים צז, יא), כי על ידי הנדיק הולכים כל ההשפעות. ודבר זה גלה לנו הבע"ל שם טוב זי"ע שהפיץ אורו על פני תבל כי בלתי דיבוק חכמים שדור אינו צאפשרי להיות קיום לעולם.